

ПРОБЛЕМА ВИКОРИСТАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ВАРТІСНОГО АНАЛІЗУ З МЕТОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИРОБІВ

Кузьменко Л.В.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків*

Забезпечення конкурентоспроможності виробів є необхідною умовою існування підприємства в ринкових умовах. Це означає, що конкурентоспроможні товари даного виробника повинні забезпечувати необхідні споживчі властивості більш раціональним способом ніж аналогічні вироби конкурента. Тобто «ціна споживання» конкурентоспроможного товару (сукупність капітальних й поточних витрат на одиницю роботи або продукції, що виготовляється за допомогою придбаного товару) повинна бути нижчою ніж у товара-конкурента.

З метою забезпечення конкурентоспроможності новостворюваного виробу на всіх фазах життєвого циклу прийнято на стадії його розробки та освоєння виробництва застосовувати функціонально-вартісний аналіз (ФВА).

Для реалізації ФВА необхідно виконати аналіз основних та допоміжних функцій виробу, знайти відношення значимості цих функцій до витрат на їх забезпечення, знайти найменші («критичні») значення цих відношень для деяких функцій, запропонувати удосконалення конструкції чи технології тієї частини виробу, що забезпечувала до цих пір відмічені «критичні» відношення.

Реалізація вказаного алгоритму пов'язана з низкою труднощів, подолання яких потребує використання системних методів дослідження.

Зокрема, представлення виробу як сукупності окремих підсистем, передбачає розподіл (декомпозицію) основної функції виробу на окремі функції, що суттєво відрізняються своєю природою, одиницями виміру, критеріями оцінки тощо. Більше того, багато функцій можуть носити не кількісний, а якісний характер і потребують розробки спеціальної кваліметричної системи оцінювання. Отже, системний підхід до аналізу виробу потребує побудови ієрархічної структури як самого виробу, так і його функцій, що є результатом декомпозиції головної функції виробу. Відмітимо, що частіш за все, ієрархічна структура може бути багаторівневою. Наприклад, трьохрівневою у випадку, коли функції окремих підсистем виробу носять різний характер і оцінюються, відповідно, різними критеріями.

Таким чином, використання методу ФВА на стадії розробки нової та модернізації існуючої техніки з метою забезпечення її конкурентоспроможності, потребує освоєння методів системного аналізу, зокрема методу аналізу ієрархій (МАІ).

Література:

1. Андрейчиков А.В., Андрейчикова О.Н. Анализ, синтез, планирование в экономике. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 368 с.
2. Саати Т. Принятие решений. Метод анализа иерархий: Пер. С англ. – Радио и связь, 1989. – 316 с.